

Giorgi Dimitrov

Om fackföreningarna

Bulgaren Giorgi Dimitrov (1882-1949) blev tidigt (i början av 1900-talet) medlem i det bulgariska socialdemokratiska partiet. 1919 var han med om att grunda det bulgariska kommunistpartiet. Han verkade i den bulgariska fackföreningsrörelsen fram till 1923, då han tvingades i exil till Sovjetunionen. 1929 flyttade han till Tyskland (Berlin), där han 1933 åtalades för den s k Riksdagshusbranden, men frikändes, varefter han återvände till Sovjet, med Kommunistiska Internationalen (Komintern) som sitt huvudsakliga verksamhetsområde.¹ 1935-1943 var han Kominterns generalsekreterare.² 1944 återvände han till Bulgarien som dess premiärminister.

De två artiklarna nedan är från den tid då Dimitrov fortfarande verkade i den bulgariska fackföreningsrörelsen. Den första, ”Fackförbunden och våra motståndare”, skrevs förmodligen 1905 och den andra, ”Fackföreningarnas uppgifter”, är från 1920.

De svenska översättningarna publicerades i broschyrform 1971 av *Clarté(m-l)*, som vid den tiden fungerade som KFMLr:s (nuvarande KP:s) ungdomsförbund. Enligt utgivarna är artiklarna översatta från 1967 års utgåva av Dimitrovs *Selected Works* vol 1. Den äldre artikeln finns dock inte med i 1972 års upplaga av samma arbete.

Artiklarna ger en ganska ”ortodox” beskrivning av hur marxister vid den tiden såg på fackföreningar. R-arna skulle dock snart inta en rent fackföreningsfientlig hållning och därför är det inte så förvånande att denna skrift snart hamnade i byrålådan, dvs r-arna använde sig inte av den.

Martin F

Fackförbunden och våra motståndare

Typografernas, metallarbetarnas, skraddarnas, skomakarnas och de handelsanställdas fackförbund har kraftigt bidragit till att ena arbetarna i dessa yrken. Nu, vid slutet av fackföreningsåret, kan vi med tillfredsställelse framhålla att skraddarnas förbund redan har 18 avdelningar, skomakarnas, läder- och pälsarbetarnas – 17 avdelningar, typografernas – 5 avdelningar, metallarbetarnas – 4 avdelningar och de handelsanställdas – 5 avdelningar. Fackförbundens inflytande sprider sig snabbt på landsorten. På många orter där det tidigare inte fanns en enda organiserad arbetare finns det idag fackföreningsavdelningar eller enskilda medlemmar i fackförbunden,

Trots att mycket ännu återstår att göras för att fullständigt stabilisera och stärka fackförbunden, har deras kortvariga verksamhet hittills på ett livfullt och oemotsägligt sätt visat att de, som en högre form av facklig organisation, mer framgångsrikt kan organisera arbetarna och organisera, leda och stödja den fackliga kampen än enskilda fackföreningar, och att de i framtiden kommer att spela en mycket betydelsefull roll i arbetarnas befrielsekamp i vårt land.

¹ Walter Kendall, [Kommunistiska internationalen och vändningen från "socialfascism" till Folkfront](#) diskuterar bl a rättegången om riksdagshusbranden och den politiska vändning som följde efteråt för Kominterns del.

² Dimitrov blev känd som folkfrontspolitikens främste förespråkare, se Dimitrovs [Tal vid Kominterns 7:e kongress 1935](#). För en grundligare historisk redogörelse för folkfrontspolitikern, se Perre Broue's [Kommunistiska Internationalen 1933-1938](#).

Våra närmaste motståndare, arbetarnas falska vänner och försvarare, har insett detta särskilt snabbt. De är medvetna om att de socialistiska fackförbundens stärkande, vidgandet av deras inflytande och deras ökade dragningskraft bland oorganiserade arbetare framför allt är en fara för dem som försöker utnyttja arbetarnas brist på klassmedvetande och missnöje för sina egna politiska mål och karriärsträvan-den, och för bourgeoisins syften. Det är därför som högersocialisterna (oförtrutet understödda av sina allierade, ”liberalerna”) när fackförbunden bildades förklarade krig mot dem. Hela året har de spritt olika hopkok och rövarhistorier om dem. De upprepar outtröttligt att fackförbunden i själva verket inte existerar, att de bara är sekteristiska grupper, att de är ur stånd att omfatta arbetarmassorna och endast tjänar till att stödja den ”vänstersocialistiska klicken” o.s.v. De insåg emellertid snart att deras pladder på inget vis kunde stoppa dessa fackförbunds tillväxt eller uppkomsten av nya. Det är därför som högersocialisterna nu tillgriper ett annat, ”effektivare” medel. De ställer frågan om att skapa egna, ”fria” fackförbund i motsättning till de redan bildade socialistiska förbunden. De basunerar ut att de förbund som skall bildas inte kommer att vara *sekteristiska* som de ”inskränkt socialistiska”, utan ”fria”, *verkliga fackförbund som kommer att omfatta de breda massorna*.

Låt oss se vad detta egentligen innebär. Bildandet av ”neutrala”, ”fria” fackföreningar och fackförbund har som bekant länge predikats av borgaragenterna i andra länder. Och detta är fullt begripligt: det är ett livsintresse för bourgeoisin att få arbetarna att organisera sig i sådana ”fria” organisationer, för på det sättet kan den lätt vilseleda dem och hålla dem under sitt inflytande, använda dem för sina egna syften, splittra och försvaga arbetarrörelsen för att bevara sina privilegier och den obehindrade, obegränsade exploateringen av arbetarnas arbetskraft. Antalet sådana organisationer har emellertid minskat avsevärt. Bittra historiska erfarenheter lär arbetarna att deras fackliga organisationer måste vara *socialistiska*, att de tillsammans med socialdemokratin måste föra en oförsonlig kamp mot borgarklassen för att förbättra sin ställning och fullständigt avskaffa utsugningen och löneslaveriet. Till och med i Storbritannien, de ”neutrala” fackföreningarnas klassiska hemland, överger idag de fackliga organisationerna redan sina ”fria” principer, sin ”neutralitet” som var så användbara för den brittiska bourgeoisin, omfattar socialismen och klasskampens princip, och ger sig ut på det internationella socialistiska proletariats väg.

På senare år har alla de borgerliga partierna även i vårt land blivit ståndaktiga förkämpar för idén att bilda ”neutrala”, ”fria” fackliga organisationer. Detta är just vad de alla förordar för arbetarna. Och det är lätt att förstå varför. Högersocialisterna är ivriga anhängare av denna idé. De sätter de ”fria” fackliga organisationerna under deras inflytande emot de socialistiska; de försöker på det mest skändliga sätt att förfölja och terrorisera de senares medlemmar var helst det är möjligt; de gör allt för att stoppa deras utveckling och konsolidering och åstadkommer därmed upplösning och demoralisering bland arbetarna. Arbetsköparna och hela bourgeoisin kan bara vinna på detta, medan arbetarklassens intressen, dess fackföreningar och politiska rörelse allvarligt skadas. De förfärliga resultaten av allt detta är uppenbara för alla, och det skulle vara helt överflödigt att längre uppehålla sig vid dem.

Men vad representerar dessa ”fria” organisationer? Omfattar de arbetarmassorna i sina led? Ta till exempel typografernas, snickarnas och andra högerföreningar i Sofia. De räknar inte många fler medlemmar än våra ”sekteristiska” fackföreningar och har på sista tiden upplösts mer och mer. Och hur är det med de ”förenade” järnvägsarbetarnas förbund? Då det ständigt slitits av inre ideologiska motsättningar och ändlösa personliga strider har många av dess avdelningar krympt avsevärt och bragts till fullständig överksamhet. Det står nu inför en ny splittring. De flesta av järnvägsarbetarna, som mobiliserades under strejken, har övergivit det.

För några månader sedan upprättades en ”neutral”, ”fri” förening för handelsanställda på några arbetsköparens initiativ och med samarbete från ”liberalerna” och högersocialisterna,

vilka ställde den emot vårt förbund för de handelsanställda, som var förment "sektariskt" och ur stånd att omfatta massan av arbetare. Vad blev det emellertid av denna "neutrala", "fria" organisation? Efter knappt två eller tre månaders existens *upplöstes* den efter ett stort gräl bland dess medlemmar i samband med några förskingrade tillgångar.

En liknande förening bildades nyligen av mekanikerna, men dess öde blev inte bättre. Livligt påhejad av "liberalerna" och högersocialisterna bojkottade den medlemmarna i mekanikeravdelningen av metall-arbetarförbundet. Det råder stor liknöjdhet bland dess medlemmar. De förmän som är medlemmar försöker utnyttja föreningen för sina personliga syften, åtar sig visst monteringsarbete o.s.v.

Nyligen har högersocialisterna, "liberalerna", radikalerna och kanske också populisterna och andra försökt etablera ett "fritt" post- och telegrafarbetarförbund i motsättning till vår post- och telegrafarbetar-förening. Trots allt prat om en "mäktig" post- och telegrafarbetar-organisation är den till antalet inget annat än en liten "sektarisk" grupp.

Dessa fakta ur livet, som är välkända för oss alla, visar mycket klart att de "neutrala" och "fria" fackliga organisationer som högersocialisterna och alla borgarnas representanter fikar efter är ur stånd att *vare sig omfatta massan av arbetare och behålla dem i sina led för någon längre tid, eller på annat sätt fast och framgångsrikt försvara arbetarnas intressen*. Och när de genom att spekulera i arbetarnas kortsynthet och bristande klassmedvetande och i deras personliga och yrkesmässiga egoism i vissa fall lyckas mobilisera dem i större antal under sitt baner är detta alltid bara *tillfälligt*.

Vari ligger då, ur arbetarnas synpunkt, deras överlägsenhet över de socialistiska fackföreningarna och fackförbunden som *långsamt men säkert och stadigt* håller på att vinna över en allt större del av de arbetare som lämpar sig för att organiseras? Ligger denna överlägsenhet kanske i att dessa "fria" organisationer lätt faller i händerna på olika bogerliga partier och klickar som grundligt utnyttjar dem för sina egna syften? Eller kanske i att *nästan alla* deras medlemmar i valen röstar för de partier som smider bojor åt arbetarna i Nationalförsamlingen? Eller, slutligen, i att de underlåter att utveckla klassmedvetandet och solidariteten, att det inte förekommer någon socialistisk skolning och att medlemmarna saknar proletär disciplin så att personer och grupper vanligen skaffar sig lätta uppgifter på sina kamraters bekostnad, medan organisationerna visar sig ur stånd att fullgöra ens de enklaste fackliga uppgifter?

Men, bortsett från dessa egenskaper hos de "fria" fackliga organisationerna, är frågan: vilka *verkliga och mäktiga fackförbund* i motsats till våra "sektariska" och "icke existerande" förbund kan högersocialisterna uppvisa när det är allmänt känt att deras enda fackföreningar värda att tas på allvar finns på tre platser: Sofia, Plovdiv och Varna. Egentligen bara i Sofia, för i Varna och Plovdiv har de bara små fackliga grupper av typografer, snickare och smeder. De "fackförbund" som högersocialisterna bildat för till exempel typograferna och smederna kommer därför att bestå av *Sofiaföreningarna* och smågrupper i Plovdiv och Varna. Är det dessa fackförbund som skall "omfatta massorna"? Eller tänker högersocialisterna kanske bilda ett fackförbund för tobaksarbetarna, bland vilka de har sammanlagt två och en halv sympatisör? Eller ska de kanske etablera ett textilarbetarförbund, fastän de inte har en enda textilarbetare med sig, och skyndsamt ansluta det till *Internationalen*, som de redan gjort med några av sina *icke existerande* fackförbund (barberarnas, målarnas o.s.v.) Alla dessa fackförbund kommer sannerligen att vara *verkliga och mäktiga* och *omfatta massorna*, till skillnad från våra "sektariska" grupper! Löjligt!

Högersocialisternas och "liberalernas" "fackliga korporation" kommer uppenbarligen inte att förändra denna situation i det minsta; högersocialisternas led kommer i bästa fall att utökas med ett par dussin liberala arbetare och det är allt.

Det är därför tydligt att vad vi i detta fall har att göra med är ingenting annat än ett knep att döpa om de ”*fria*” fackföreningarna till ”fria” fackförbund, genom vilket tillsammans med andra påhitt högersocialisterna strävar efter att i framtiden behålla sitt inflytande över arbetarrörelsen och hindra utvecklingen av de socialistiska fackförbunden, som håller på att bli en stark *barrikad* mot ”högersocialismen” och annat borgerligt inflytande i arbetarrörelsen.

I vilken utsträckning de högersocialistiska politikerna kommer att kunna uppnå sitt mål beror huvudsakligen på den omsorg och de ansträngningar som våra kamrater i Partiet och fackföreningarna lägger ner på att stärka de socialistiska fackförbunden, vilket samtidigt det bör aldrig glömmas – är det första och främsta villkoret för arbetarklassens enande, *som en särskild klass*, under socialdemokratins baner.

Fackföreningarnas uppgifter

1. Fackföreningarna i det förflutna.

Fackföreningarna uppstod under kapitalismens tidiga skede som organisationer med syfte att förbättra arbetarnas ekonomiska förhållanden *inom ramen* för det existerande kapitalistiska systemet. Till en början betraktade de som sin uppgift att bekämpa endast de enskilda kapitalisterna som försvar för arbetarnas omedelbara yrkesmässiga intressen, utan att angripa grundvalen för den kapitalistiska utsugningen och utan att gå utanför den kapitalistiska produktions- och samhällsordningens ramar.

Avskaffande av konkurrensen mellan arbetare inom ett visst yrke, begränsning av möjligheterna för nya arbetare att börja i yrket och i extrema fall tillgripande av strejkvapnet – dessa var de vanliga metoderna som användes av de gamla fackföreningarna för att uppnå högre löner, kortare arbetstid och bättre arbetsförhållanden.

Eftersom dessa fackföreningar, på vilka de tidigare brittiska fackföreningarna är ett klassiskt exempel, var ur stånd att se det direkta sambandet mellan arbetarnas förhållanden i produktionen och det kapitalistiska samhällets politiska system och statsorganisation, slöt de sig inne i sitt trånga yrkesmässiga skal, undvek ihärdigt att delta i politiska strider och överhuvudtaget i landets politiska liv, och begränsade sig till frågor som angick deras fack. Detta hindrade naturligtvis inte att de senare ganska ofta direkt eller indirekt utnyttjades för bourgeoisins politiska syften.

Trots denna de första fackföreningarnas ofarliga karaktär motsatte sig borgarklassen och dess stat dem häftigt och försökte krossa dem genom våld, förtryck och lagliga förbud, då de instinktivt kände att de kunde utvecklas till farliga klassorganisationer, till redskap i proletariats klasskamp för kapitalismens avskaffande.

Det ursinniga våldet, förtrycket och förbuden mot fackföreningarna lyckades emellertid inte alls åstadkomma det resultat som bourgeoisin väntade sig. Fackföreningarna var en produkt av själva kapitalismens utveckling, hade uppstått i kampen mellan arbete och kapital och hade blivit en nödvändighet för arbetarnas försvar mot den kapitalistiska utsugningen, och det var omöjligt att utplåna dem. Förföljelserna mot dem bara skärpte de existerande klassmotsättningarna i det kapitalistiska samhället och avslöjade dem klarare för arbetarmassorna. Utan fackföreningarnas ingripande blev strejkerna mer ofta förekommande, spontanare och våldsammare, tillfogade produktionen omätlig skada och hotade ofta till och med enskilda kapitalisters personliga säkerhet och egendom.

Det var just detta som slutligen tvingade borgarklassen att *finna sig i* fackföreningarnas existens, samtidigt som de försökte *tämja* dem och förvandla dem till organisationer som skulle reglera förhållandet mellan arbetare och kapitalister och upprätthålla varaktig arbetsfred.

Den brittiska bourgeoisin, som länge fullständigt behärskade den internationella marknaden och ägde världens största och rikaste kolonier, hade rikliga möjligheter att i detta syfte tilldela de fackföreningar som huvudsakligen omfattade yrkesutbildade arbetare, den s.k. *arbetararistokratin*, vissa materiella förmåner.

Detta markerade början av kollektivavtalens epok. Dessa avtal slöts mellan fackföreningarna och kapitalisternas organisationer och fastslog genom överenskommelser arbetsförhållandena, lönenivån och arbetstiden, varigenom *riskan för strejker* vid de företag och i de industrigrenar som berördes av kollektivavtalen undanröjdes för en lång tid. Man upprättade de välkända *löneskalorna* enligt vilka lönenivån avgjordes i överensstämmelse med genomsnittspriset på vissa grundläggande förnödenheter under en viss tidsrymd, men beräkningen gjordes vanligen så att lönerna hölls på lägsta möjliga nivå. Och för att ytterligare dra in arbetarna och deras fackföreningar i den kapitalistiska produktionen, för att binda dem vid den och göra dem till kapitalisternas ivriga medarbetare i deras försök att utvidga och stabilisera den för att öka den kapitalistiska profiten till det yttersta, tillgrip många företag vinstandelssystem i form av vissa andelar och premier som gavs åt arbetarna. På så sätt försäkrade sig arbetsköparna om maximal arbetseffektivitet från arbetarnas sida, skyddade sig mot deras strejker och tillägnade sig feta profiter, medan allt arbetarna fick var *illusionen* att de fick del av företagets vinster, och om vad de fick var otillräckligt hänförde de det inte till den kapitalistiska utsugningen, inte till kapitalisternas snikighet, inte till själva det kapitalistiska produktionssystemet och sättet på vilket de framställda varorna fördelades, utan till sin egen otillräcklighet i arbetet, till sin egen oförmåga att göra de nödvändiga ansträngningarna för en framgångsrik produktion.

Genom att lägga sig till med denna industriella politik gentemot arbetarna försökte kapitalisterna inbilla dem att förbättringar i deras läge kunde uppnås, inte genom strejker, inte genom kamp mot den kapitalistiska utsugningen, utan *enbart* genom kapitalets tillväxt, genom produktionens utvidgning, genom ständigt växande kapitalistiska profiter.

Och större delen av fackföreningarna i Storbritannien och i flera andra länder förvandlades från sammanslutningar för att försvara arbetarnas intressen och för att bekämpa kapitalismen till medel för att upprätta och befästa jämvikt och fred i den kapitalistiska produktionen och till ett redskap för landets kapitalister med vars hjälp de kunde hålla arbetarmassorna i underkastelse och slaveri, avleda dem från den proletära klasskampens väg och vända dem mot den befriande arbetarrevolutionen.

Och när proletariatet i mitten av förra århundradet, efter den Första Socialistiska Internationals³ grundande och utgivandet av Marx' och Engels' *Kommunistiska Manifest*, snabbt började organisera sig *som klass* och fackföreningsrörelsen alltmer antog Marx' uppfattning att fackföreningarna inte skulle begränsa sig till ett gerillakrig mot enskilda arbetsköpare och till Sisyfosarbetet att kapa av *grenarna* utan att röra den kapitalistiska utsugningens *stam*, utan borde bli *skolor för socialismen* och sträva efter att avskaffa själva kapitalismen genom att spela en *förgrundsroll* i inbördeskriget för dess krossande, lade sig bourgeoisin till med en långsiktig och systematisk politik som gick ut på att muta och korrumpera de fackliga ledarna och de talrika fackföreningsbyråkraterna i syfte att behålla sitt inflytande över fackföreningsrörelsen.

I sin press smickrade de de fackliga ledarna som intelligenta och begåvade representanter för arbetarna, lockade dem att komma på luxuösa banketter, fjäskade för dem på olika sätt, gav dem alla slags förmåner, hjälpte dem att komma in i parlamentet och höll dem i ett fast grepp.

³ *Internationalen*, eller *Internationella arbetarassociationen*, ledd av Karl Marx, grundades år 1864. I dess principdeklaration, som blev känd under namnet Konstituerande Manifestet, utvecklade Marx de idéer som redan framlagts i det Kommunistiska Manifestet; Internationalen skulle vara en proletariatets klassorganisation som kämpade för socialismens seger genom att rycka den politiska makten från de härskande klasserna.

Man måste medge att borgarklassen på detta sätt ganska ofta lyckades uppnå sitt mål och hålla många av fackföreningarna under sin direkta eller indirekta kontroll, vilket de använde sig av på alla tänkbara sätt, särskilt under världskriget.

2. Fackföreningarna under kriget.

Eftersom de intog samma ståndpunkt som sitt lands kapitalister såg flertalet av de brittiska fackföreningarna, de äldsta och starkaste fackliga organisationerna, kriget som det enda medel varigenom industrin i Storbritannien skulle kunna behålla sin dominerande ställning på världsmarknaden, som nu hotades av den uppåtgående och aggressiva tyska kapitalismen, och upprätthålla sitt välde över Indien och de andra rika kolonierna, som försåg den med råvaror och ofantliga marknader för dess produkter.

Och de brittiska fackföreningarna ställde sig helt och hållet till förfogande för sin egen bourgeois imperialistiska och krigiska politik. De försökte hindra alla strejker, förlängde giltigheten av alla utgående kollektivavtal och strävade att trygga största möjliga utveckling i krigsindustrin. De skaffade fram ett stort antal frivilliga bland sina medlemmar och öppnade särskilda byråer för rekrytering av frivilliga till den brittiska armén, och, när värnplikt infördes i Storbritannien där den aldrig tidigare funnits, var det inte nog med att den inte motsatte sig den, utan de prisade till och med detta initiativ från Lloyd George som ett ”utmärkt” medel att för alltid krossa den ”preussiska militarismen”.

De tyska fackföreningarna, under ledning av den ökände socialförrädaren Legien och en talrik stab av korrumperade byråkrater, tillkännagav å sin sida att den tyska imperialismens krig mot ”det förrädiska Albion” (England) samtidigt var ett krig för den tyska arbetarklassens existens, att om Tyskland besegrades i kriget skulle till och med de i jämförelse med England få kolonier som landet ägde framtas det, att den tyska industrin skulle berövas de råvaror som den behövde, dess vägar till världsmarknaden skulle stängas och den skulle helt störtas i fördärvet, och, tillsammans med den, skulle arbetarklassen bringas i yttersta nöd och fattigdom utan motstycke, och Tyskland skulle – som Lenin uttryckte det – ”i stället för att exportera varor, exportera levande människor, sin arbetskraft”.

Fackföreningarnas landssekretariat riktade ett glödande upprop till arbetarna i industrin och i armén, som manade dem att ge sitt helhjärtade stöd åt Kaiser Wilhelms och de tyska imperialisternas ”heliga försvarskrig” och begärde av fackföreningarna att de skulle förmå arbetarna att avstå från alla strejker, särskilt i gruvorna och krigsindustrin.

På så sätt proklamerades högtidligt ”medborgarfred” mellan arbetarklassen och den imperialistiska bourgeoisin. Samtidigt som de tyska kapitalisterna tillägnade sig miljarder i profiter och krigets guldregn strömmade in i deras kassaskåp, gjöt de tyska proletärerna sitt blod på slagfälten eller arbetade dag och natt i industrin för ”fäderneslandets försvar”, medan deras fackföreningar *investerade* sina miljoner (som samlats in under årtiondens lopp av arbetarnas slantar för att användas i kampen mot kapitalismen) *i statslån för att finansiera det svekfulla kriget*.

Till ackompanjemang av de tyska imperialisternas och militaristernas rabiata hymn ”Deutschland, Deutschland über alles” publicerade de fackliga ledarna en särskild bok, som innehöll artiklar av de olika fackförbundens sekreterare, vilka med siffror avseende deras produktionsgrenar försökte bevisa att det var nödvändigt att Tyskland höll ut till slutet i kriget och slutligen framträdde som fullständig segrare, och stolt förklarade att detta oundvikligen skulle komma att uppnås eftersom kriget för Tysklands del var *ett krig som arbetarklassen förde för sin existens och framtida lycka*.

Samtidigt bedrev Gompers' AFL⁴ en mycket intensiv propaganda för att Amerika skulle ingripa i kriget och mobiliserade, när interventionen skedde, alla sina krafter i de amerikanska miljonärernas och storbolagens tjänst.

Till och med de franska fackföreningarna som, under anarko-syndikalismens⁵ inflytande, betraktades som extrema och oförsonliga fiender till kapitalismen, tog till större delen av liknande skäl ställning för det franska finanskapitalet i kriget, vecklade ihop sina fanor och anslöt sig helhjärtat till ”medborgarfredens” politik.

Utan att dröja vid fackföreningarnas förräderi i de andra krigförande länderna, utom i Ryssland, Italien, Bulgarien, Serbien och Rumänien där fackföreningarna förblev helt lojala mot arbetarklassen och den internationella proletära solidariteten, kan vi idag bestämt hävda att om kapitalisterna i de två stridande blocken förmådde tända världskrigets jättebål och driva sina folk in i det, om de lyckades med att lägga i dagen sådana himlastormande krafter under de fyra år som det varade, så berodde detta i första hand på att de i god tid lyckades vinna över fackföreningarna med deras miljoner medlemmar för sin imperialistiska sak, och utnyttja dem för sin militära erövringspolitikens syften.

Den gamla opportunisten och autosyndikalismen i den fackliga rörelsen; linjen att begränsa aktiviteten till förbättringar inom det kapitalistiska systemet; den professionella inskränktheten, kortsyntheten och korruptionen inom fackföreningsbyråkratin; arbetarmassornas uppfostran inom fackföreningarna i en anda av futtiga och tillfälliga vinster och ömsesidig förståelse med kapitalisterna – allt detta utvecklades och tog sig ett strålande uttryck under kriget i form av *arbetarimperialismen*,² som slet sönder proletariats internationella solidaritet och förvandlade arbetarna i de olika länderna till dödsfiender som dödade varandra för den gemensamma fiendens, *världskapitalismens sak*.

Detta bevisar emellertid att den opportunistiska linje som dominerar inom den fackliga rörelsen i de flesta länder är fullständigt bankrutt, och blottar inför världsproletariatet fullkomligt klart den enda lyckobringande vägen – *den oförsonliga klasskampens väg* – längs vilken, till vår glädje, våra egna fackföreningar ständaktigt har marscherat från dagen för deras grundande tills idag.

3. Resultat av den fackliga kampen.

Med de fackliga kampmetodernas hjälp uppnådde faktiskt fackföreningarna i de olika länderna en hel del resultat. Arbetsköparens despotiska godtycklighet gentemot arbetarna i företaget *begränsades*. Arbetarna vann rätten att genom sina fackföreningar ingripa i upp- görelser om förhållandet mellan arbete och kapital. Man erhöll också en höjning av den *genomsnittliga* lönenivån jämfört med arbetarens tidigare oerhört eländiga förhållanden, såväl som en förkortning av arbetstiden, som kapitalisterna tidigare obehindrat kunnat förlänga till den yttersta fysiska gränsen.

Vidare lättar de summor som fackföreningarna ger ut i tider av arbetslöshet inte bara de arbetslösa tunga börda utan bidrar också till att intensiv konkurrens mellan arbetslösa och

⁴ *American Federation of Labour* (AFL, Amerikanska arbetarförbundet), grundat år 1881, omfattade huvudsakligen arbetararistokratin under en vinningslysten klick av reaktionära ledare, som Gompers (som Lenin jämställde med Zubatov) fram till 1925, Green och Carey, och intog en fientlig hållning till den ryska revolutionen. AFL vägrar att gå med i Fackföreningsinternationalen och arbetar aktivt på att splittra den internationella fackliga rörelsen.

⁵ *Anarko-syndikalism eller autosyndikalism* – en anarkistisk strömning som uppstod på 1880-talet och som betraktade fackföreningarna som de enda verkliga klassorganisationerna, trodde på strejken som klasskampens enda naturliga form, och var motståndare till proletariats politiska kamp och proletariats diktatur. Strömningen blomstrade vid sekelskiftet, särskilt i Frankrike, Italien och Spanien, men började avta efter den ryska revolutionen.

arbetande undviks, vilket förhindrar att lönerna sänks och de allmänna arbetsförhållandena försämras obegränsat.

Naturligtvis går de förmåner som härrör från den fackliga kampen vanligen till de yrkesutbildade arbetarna, som på grund av sin ställning kan upprätta starka fackföreningar, medan massan av grovarbetare bara i liten utsträckning får del av dessa förmåner.

Hur obetydliga de resultat som fackföreningarna åstadkommit genom många års ansträngningar emellertid i allmänhet är, utvisas klart av det faktum att till och med i de högst utvecklade kapitalistiska länderna, som t.ex. Storbritannien, Tyskland och Amerika, rörde sig lönerna före kriget alltid omkring det *minimum* som var nödvändigt för arbetarnas livsupphållande, medan arbetsdagen i de flesta industrigrenar var tio, och bara i undantagsfall åtta timmar.

Vidare är fackföreningarnas vinster inte bara *otillräckliga* med utgångspunkt från arbetarklassens materiella, kulturella och andliga behov; de är också *osäkra*.

Kapitalisterna har till sitt förfogande olika medel för att *motverka* fackföreningarnas ansträngningar att förbättra arbetarnas förhållanden, såväl som för att *beröva* dem frukterna av deras kamp. Statens allmänna politik, liksom de förhållanden under vilka den kapitalistiska produktionen håller på att utvecklas, underlättar deras uppgift i detta avseende.

Sålunda drar de framför allt fördel av de möjligheter som de tekniska framstegen erbjuder dem genom att införa och utvidga utnyttjandet av kvinnor och barn i produktionen. På grund av sin mindre motståndskraft och sitt mindre intresse för att organisera sig konkurrerar de vanligen med de vuxna arbetarna och medverkar till att pressa ned arbetsförhållandena.

För samma ändamål använder kapitalisterna arbetare från efterblivna länder och områden vars kultur står lägre, såväl som de hjälplösa och ruinerade småborgarna i städerna och på landet, som på grund av sina begränsade möjligheter är beredda att arbeta under sämre förhållanden än de som fackföreningarna tillkämpat sig.

Tvingade att förkorta arbetsdagen lyckas kapitalisterna nu trots den kortare arbetstiden att pressa ur arbetarna lika mycket av deras livskraft som förut genom ackordsarbete och olika system för att utnyttja *varje rörelse* av arbetarens kropp medan han arbetar. Ett exempel är det välkända amerikanska Taylorsystemet, som emellertid oundvikligen leder till arbetarnas fysiska förfall och till en försämring av deras arbetsförmåga.

Slutligen tas det som fackföreningarna lyckas vinna genom facklig kamp i form av högre löner i stort sett ifrån dem i nästa ögonblick som en följd av kapitalisternas allmänna politik och i synnerhet införandet och höjandet av indirekta skatter, importtullar och liknande medel som bidrar till att höja levnadskostnaderna.

Alla dessa säregenheter för den fackliga kampen har för länge sedan ingivit de mest avancerade och framsynta elementen inom arbetarklassen tanken att denna kamp inte bör föras *isolerat*, att den bör *samordnas* med proletariats allmänna politiska kamp, att en *strejk* i produktionen bör kombineras med *valsedeln* och den parlamentariska kampen, liksom med alla former av massaktioner från arbetarnas sida, att kort uttryckt *den fackliga kampen bör vara ett led i proletariats hela klasskamp*.

Och i själva verket har den fackliga kampen överallt där detta tillämpats i praktiken varit mer framgångsrik. Men för att hålla sig till den historiska sanningen måste man erkänna att till och med när den fackliga kampen inordnas på detta sätt förändras inte dess *begränsningar* och *möjligheter att lyckas* på något avgörande sätt. Även då förblir dess resultat, fast avsevärt större och säkrare, fortfarande *otillräckliga* och *osäkra*. De skapar inte möjligheter för arbetarklassen i det kapitalistiska samhället att leva väl och som bildade människor, och

minskar heller inte ens avsevärt den sociala och materiella nöd i vilken den lever.

Alla förbättringar som uppnås genom *strejker* å ena sidan och genom *arbetarskyddslagar* å den andra kan, så länge som den politiska makten ligger i bourgeoisins händer, inte gå utöver gränserna för en viss mängd kapitalistisk profit, eftersom annars hela den kapitalistiska industrins existens skulle omöjliggöras.

När vi idag granskar den fackliga kampens hela historia kan vi se att dess enda *väsentliga* och *varaktiga* resultat består i att arbetarna har lyckats *motstå den ytterliga uttömningen av deras livskraft och skydda sig mot det ytterliga moraliska och fysiska förfall mot vilket kapitalismen oemotståndligt tränger dem*. Fackföreningarna intar emellertid inte en sådan ställning att de kan framtvunga *tillräckliga* och *varaktiga* förbättringar som skulle göra det möjligt för arbetarmassorna att föra ett mer bildat och lyckligare liv *under en lång tid*.

4. De nya betingelserna för den fackliga kampen.

Världskriget skapade förhållanden som ytterligare hindrar fackföreningarnas kamp och avsevärt minskar till och med de möjligheter att uppnå praktiska resultat som fanns före kriget.

För det första upphävde det de flesta tidigare framsteg i arbetsförhållandena i alla de krigförande och till och med de neutrala länderna. Överallt motsvarar lönerna långt ifrån den enorma ökningen av levnadskostnaderna. Det är en avgrund mellan penninglönen och reallönen, d.v.s. lörens verkliga köpkraft. Det råder en uppgång utan motstycke i priserna på nödvändighetsvarorna och en brist på dem, en akut bostadskris och en aldrig tidigare skådad nöd för de arbetande massorna i de besegrade liksom i de segerrika länderna.

Vidare omintetgjorde kriget grundligt allt ekonomiskt liv. I fyra år var nästan 45 miljoner människor i stället för att producera varor indragna i ett fruktansvärt förstörelsens jättebål. Mer än 20 miljoner varuproducenter dog på slagfälten eller invalidiserades, d.v.s. förlorade sin tidigare arbetsförmåga. Blomstrande delar av världen ödelades. Alla råvaru- och livsmedelsreserver svaldes av det glupska krigsmonstret. Enorma landområden förblev ouppodlade. Tre fjärdedelar av boskapen dödades. Arbetarna som återvände från kriget är fysiskt utmattade och moraliskt förvirrade. Handeln har helt brutit samman. De tidigare förbindelserna mellan olika ekonomiska och industriella områden för utbyte av råvaror och färdiga produkter har avbrutits. Kommunikationsmedlen (järnvägar, sjöfart m.m.) har utplånats och så vidare.

Som en följd av denna upplösning av det ekonomiska livet ligger produktionen i många industrigrenar nere och andra har helt upphört att fungera. Massarbetslösheten antar proportioner utan motstycke i alla världens länder.

Idag, vid tiden för världskrigets avveckling, som i själva verket inte alls är någon avveckling utan bara krigets övergång till ett *annat stadium* – ett stadium av imperialistiskt krig mot den uppåtgående internationella proletära revolutionen, har kapitalismen visat sig *oförmögen* att trygga freden mellan nationerna, återställa produktionen och trygga massornas överlevnad. Tillintetgjord av vikten av sina egna olösliga inre motsättningar ser den nu som sitt enda intresse att rädda sig undan revolutionen, för vilket syfte den tillgriper inbördeskrig och därigenom ytterligare underblåser förvirringen i produktionen och det ekonomiska livet och ökar folkens lidanden ofantligt.

Å andra sidan inledde världskriget oåterkalleligen den internationella proletära revolutionens epok. Vi ser nu dess början i Sovjetryssland. De revolutionära rörelser som redan börjat i Tyskland, Österrike och Ungern, liksom de stegrade underströmmarna i Italien, Frankrike och Storbritannien, vilkas eko emellanåt når våra öron, vittnar om att den tidigt spritts också till andra länder.

Anarkin i det ekonomiska livet och upplösningen i produktionen, som åtföljs av massarbetslöshet och nöd, förstärks ytterligare av inbördeskriget, genom vilket bourgeoisin förgäves söker hålla kvar sin vacklande överhöghet.

Det finns inte längre några utsikter att återvända till förkrigsförhållandena. Själva kriget påskyndade och avslöjade kapitalismens *fullständiga bankrutt* på alla områden: produktion och handel, samhällsorganisation och styrelsesätt.

Historien ställer nu människosläktet inför valet: *antingen att gå vidare till nya former för produktionen och samhällsorganisationen, eller att gå under tillsammans med det imperialistiska barbariets regim*. Återuppbyggnaden av ekonomin är idag möjlig endast utefter socialismens väg, d.v.s. utan kapitalisterna och *mot* dem.

Men just under dessa nya betingelser har fackföreningarnas ansträngningar att förbättra arbetarnas förhållanden ens så mycket att för-krigsnivån uppnås blivit helt *hopplösa* och *hjälplösa*. Inom det kapitalistiska systemets *ramar* är detta *uteslutet*. För att uppnå det är det första villkoret att man *bryter sönder* och *går utanför* dessa ramar.

Och sannerligen, hur ska fackföreningarna kunna uppnå de förbättringar som arbetarna behöver när det ekonomiska livet idag är så förvirrat, när det förekommer sådan massarbetslöshet och när de starka och förhärdade finanskapitalisterna, som kriget till och med i vårt lilla och efterblivna land upphöjde till en ställning som enväldshärskare och herrar över ekonomin, är böjda att i varje rörelse för högre löner och kortare arbetstid se en *revolutionär handling* med den *direkta* avsikten att störta det kapitalistiska väldet? Vilken arbetslagstiftning för att utvidga och konsolidera vinsterna i den fackliga kampen skulle kunna antas av dagens borgerliga stat; som våndas under miljarder i krigsskulder och är finansiellt ruinerad?

Det är just dessa säregna betingelser för den fackliga kampen i det nuvarande imperialistiska stadiet av kapitalismen som ställer proletariatet och särskilt dess fackföreningar inför den omedelbara uppgiften att undanröja *det kapitalistiska systemet och den utsugning av arbetskraften som det för med sig*.

Det ögonblick nalkas då, i stället för att arbetarna genom facklig kamp försöker att *långsamt* och *stegvis* förbättra sina förhållanden inom den kapitalistiska produktionens *gränser*, *själva* produktionen måste övergå i proletariatets händer för att organiseras inte för kapitalistisk profit och i ett fåtals tjänst, som idag, utan för att fylla den arbetande majoritetens behov och för de arbetandes allmänna välförhållanden.

5. Kampen för den politiska makten.

Men det är av just denna anledning som i det nuvarande historiska skedet proletariatets kamp för den politiska makten *träder i förgrunden* och alla arbetarorganisationernas, inklusive fackföreningarnas, andra strävanden och uppgifter måste samordnas med denna kamp och helt underordnas den. Ty att ersätta ett samhälls- och produktionssystem med ett annat är möjligt endast genom politisk makt. Avskaffandet av den kapitalistiska utsugningen, som idag är fackföreningarnas omedelbara uppgift, kan uppnås endast genom att proletariatet rycker makten ur den härskande bourgeoisins händer och upprättar proletariatets diktatur, utövad genom arbetarråden.

Men om *strejken* är fackföreningarnas kraftfullaste vapen för att vinna förbättringar i produktionen, är det nu, när det är fråga om att gripa den politiska makten och att gå vidare till en genomgripande återuppbyggnad av produktionen och samhället, inte *strejken*, ens i den politiska massstrejkens form, som kommer att avgöra saken, utan den *proletära revolutionen*.

I stället för en kamp som olika grupper och arbetarmassorna för med *bundna händer* måste hela proletariatet föra en kamp som slutförs *med vapen i hand!*

Att mobilisera massorna, att skola och förbereda dem för denna kamp, medan de själva aktivt deltar i den under det Kommunistiska Partiets ledning, är idag fackföreningarnas främsta uppgift om de vill hålla fast vid proletariates intressen och sin egen roll som proletära klassorganisationer.

6. Fackföreningarnas neutralitet.

Är det nödvändigt att i detta faktiska och historiska läge detaljerat visa att det idag inte finns utrymme för någon så kallad politisk neutralitet – fackföreningarnas neutralitet i förhållande till politiska partier och politisk kamp?

Fackföreningarnas neutralitet har alltid varit en rent borgerlig idé. Under den politiska neutralitetens täckmantel har bourgeoisin och dess agenter inom arbetarrörelsen (högersocialisterna och de olika "arbetarvännerna" och samhällsreformatörerna) försökt att avskilja fackföreningarna från proletariats klasskamp och förvandla dem till redskap för att upprätthålla det kapitalistiska väldet.

I själva verket har fackföreningarna *aldrig* och *i inget land* varit neutrala. Hela arbetarrörelsens historia bekräftar detta. Fackföreningarna har alltid antingen hållit fast vid proletariats sak, beslutsamt bekämpat kapitalismen och på ett eller annat sätt deltagit i den politiska kampen på proletariats sida, eller direkt eller indirekt på olika sätt stått i borgarklassens tjänst och låtit de borgerliga partierna utnyttja dem i sin inbördes kamp om maktens frukter, och ofta till och med i sin kamp mot själva proletariats befrielse.

Vad fackföreningarnas neutralitet i själva verket innebär framgick tydligast under världskriget, då de "neutrala" och "fria" fackföreningarna i Tyskland, Frankrike, Storbritannien och Amerika begick sitt förräderi mot proletariats befrielse genom att med all makt delta i sin egen kapitalistklass' krigiska och imperialistiska politik.

Och i sanning, kan fackföreningarna stå *neutrala* i kampen mellan arbete och kapital, i vilken de genom själva sitt väsen är direkt inblandade?

Än mindre är det möjligt att idag, när klassmotsättningarna har nått sin höjdpunkt, när bourgeoisin och proletariatet står mot varandra som *klass mot klass*, när den internationella proletära revolutionens epok har inträtt, tala om fackföreningarnas neutralitet.

Att fackföreningarna idag skulle stå *neutrala* gentemot proletariats politiska klassparti skulle betyda att de stod *i beroende av* bourgeoisin och tjänade några av de borgerliga partierna.

Att fackföreningarna skulle stå *neutrala* gentemot den begynnande arbetarrevolutionen skulle innebära att de *stödde* den borgerliga kontrarevolutionen.

Antingen med arbetarna – *mot kapitalet*; eller med *kapitalet* – mot arbetarna! Antingen på *revolutionens* sida; eller i *kontrarevolutionens* läger!

Det finns ingen medelväg!

Och i detta sammanhang har den *form* som detta tar sig ingen som helst betydelse; det är sakens väsen som räknas. Det faktum att vissa fackföreningar *formellt* betraktas som *neutrala* och oberoende betyder ingenting: i verkligheten kan de inte vara det, och de kommer oundvikligen att ställa sig på antingen den *ena* eller den *andra* sidan, i det *ena* eller det *andra* av de två stridande lägren.

Den historiska utvecklingen av proletariats klasskamp har inte bara vederlagt alla borgerliga vanföreställningar om fackföreningarnas neutralitet och oberoende gentemot proletariats politiska organisation och kamp, utan framtvingar idag en *ännu närmare enhet* mellan fackföreningarna och det Kommunistiska Partiet, en *fullständig organisk enhet* mellan

proletariatets fackliga och politiska kamp för att *störta kapitalismen, upprätta proletariatets diktatur och uppnå kommunismen.*

7. Fackföreningarnas nya uppgifter.

Det föredöme för oss som utgörs av Sovjetryssland, där proletariatet nu har utövat sin diktatur i ett och ett halvt år och håller på att genomföra landets socialistiska återuppbyggnad, har klart visat att fackföreningarna inte slutfört sin historiska uppgift och inte upphör att existera ens då proletariatet genom revolutionen lyckats gripa den politiska makten. Tvärtom tas fackföreningarna i anspråk för inte mindre viktiga uppgifter just under övergångsskedet av proletariatets diktatur – från bourgeoisins störtande till kommunismens uppnående. Naturligtvis är deras uppgifter nu i grunden skilda från vad de sysslade med under den kapitalistiska produktionens skede och under borgerligt välde. Här upphör de att vara proletariatets organisationer mot den kapitalistiska utsugningen, eftersom kapitalisterna har avlägsnats från produktionen eller gjorts helt ofarliga under den proletära diktaturens regim.

Det är sant att fackföreningarna under detta övergångsskede kommer att fortsätta att försvara arbetarnas intressen, men inte längre genom *strejker* utan genom sovjetmaktens organiserade inflytande. Tillsammans med proletariatet har *fackföreningarna* själva så att säga *kommit till makten*, dvs blivit en *del* av statsmakten, organ för *sovjetmakten*.

Fackföreningarna kommer också att få organisera kontrollen och fördelningen av arbetsstyrkan i de olika produktionsgrenarna inom ramen för den allmänna plan som utarbetats av sovjetregeringen för hela nationens ekonomi.

I samarbete med de ekonomiska sovjetorganen kommer fackföreningarna att avgöra frågor rörande löner och arbetsförhållanden för arbetarna i de olika företagen, upprätthålla arbetsdisciplinen och arbeta för en maximal ökning av arbetsproduktiviteten.

Utarbetandet av lagar som fastställer löner, arbetstid, hälsosamma arbetsförhållanden, försäkringar mot olyckor i arbetet, sjukdom, ålderdom osv. liksom tillämpningen av dessa lagar kommer att vara en annan viktig funktion för fackföreningarna.

Det kommer också att vara deras uppgift att ta hand om både den allmänna utbildning och den yrkesutbildning som krävs för att få fram en talrik teknisk arbetarintelligentsia, utan vilken varken produktionens fullständiga reglering eller dess förstatligande och senare organisation efter socialistiska principer är tänkbara. Och, allra viktigast, kommer fackföreningarna att åläggas uppgiften att organisera *arbetarnas kontroll* över produktionen, som kommer att existera tills fullständig socialisering uppnåtts, att som organ för sovjetmakten tillsammans med andra ekonomiska organ åta sig att organisera och leda produktionen och landets hela ekonomiska liv.

Efter det att proletariatet erövat den politiska makten kommer tyngdpunkten i fackföreningarnas aktivitet att förskjutas till den ekonomiska organiseringens område, De kommer att få förbereda proletariatet på dess roll som organisatör av produktionen i övergången *från privatkapitalistiskt monopol till statligt monopol och från det senare till en socialistisk ekonomi och till fullkomlig kommunism.*

Det är ingen överdrift att säga att utan att dessa utomordentligt viktiga uppgifter fullgörs av fackföreningarna är *varken en fullständig och varaktig seger för arbetarrevolutionen eller kommunismens uppnående möjliga*

8. Slutsatser.

Fackföreningarnas uppgifter före revolutionen, under revolutionen och efteråt under proletariatets diktatur – så viktiga och så sammansatta – fodrar oavvisligen att de bulgariska fackföreningarna blir verkliga *massorganisationer* till sin sammansättning och genom sina

band till de breda arbetarmassorna, och återställer den *fullständiga* fackliga *enigheten*, och att dessa massor, fast sammansvetsade och genomsyrade av kommunismens idéer och anda, är väl förberedda för den kommunistiska revolutionen och den organiserade uppbyggnaden av livet i det nya samhället.

Vår väg är sannerligen inte jämn. Vi står ännu inför många svåra prövningar.

Den stora sak till vars tjänst vi frivilligt ägnat oss förtjänar emellertid de yttersta ansträngningar och offer från vår sida.

Låt oss därför göra dem utan någon tvekan, i grunden övertygade om den internationella proletära revolutionens oundvikliga seger och om att hela mänskligheten en dag kommer att värmas av kommunismens sol, som redan lyser i *östern* helt nära oss, över det ofantliga Ryssland, befolkat av många miljoner människor, och vars underbara purpurfärgade strålar kallar oss till ett nytt liv!

(1920).